

MVŠO

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Makroekonomie cv. 3

Richard Šmilňák

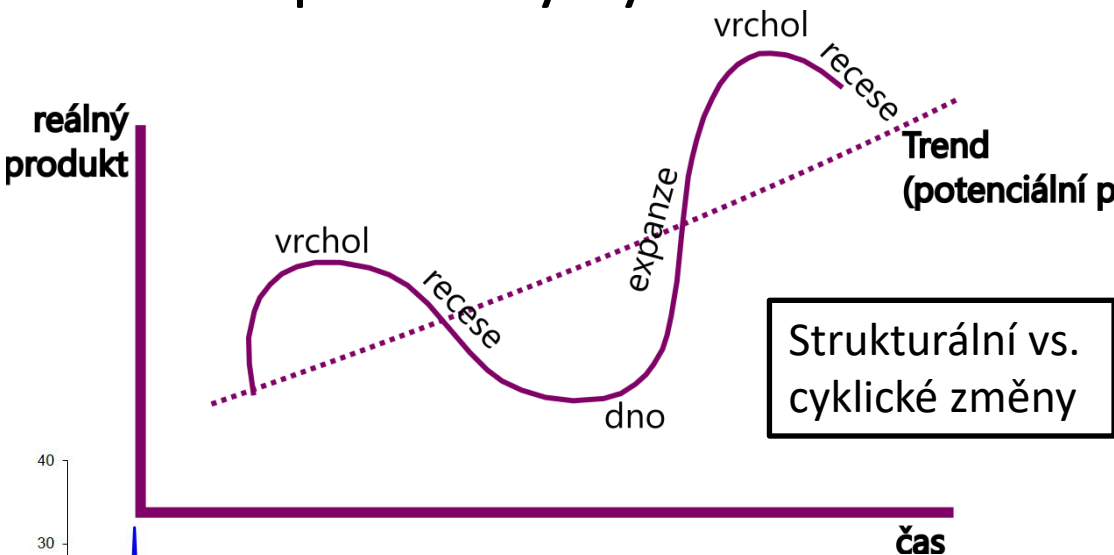
LS 2024

Olomouc

Témata

1. Úvod do makroekonomie
2. HDP, měření
3. Spotřeba, úspory, investice
4. Agregátní poptávka a nabídka a potenciální produkt
5. **Hospodářské cykly, ekonomický růst**
6. **Fiskální politika a státní rozpočet**
7. Rovnováha peněžního trhu a monetární politika státu
8. Účinnost a dopady hospodářské politiky
9. Poruchy makroekonomické rovnováhy - nezaměstnanost
10. Poruchy makroekonomické rovnováhy - inflace
11. Měnový kurz, mezinárodní obchod a směna
12. Platební bilance a zahraniční dluh

Hospodářský cyklus – ekonomický vývoj není hladký

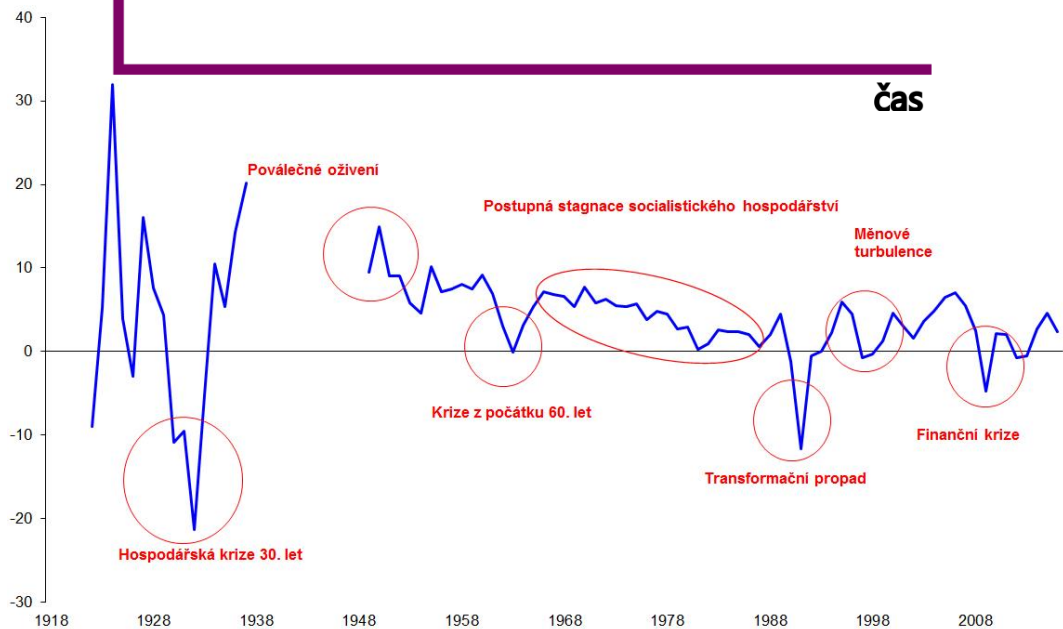

US

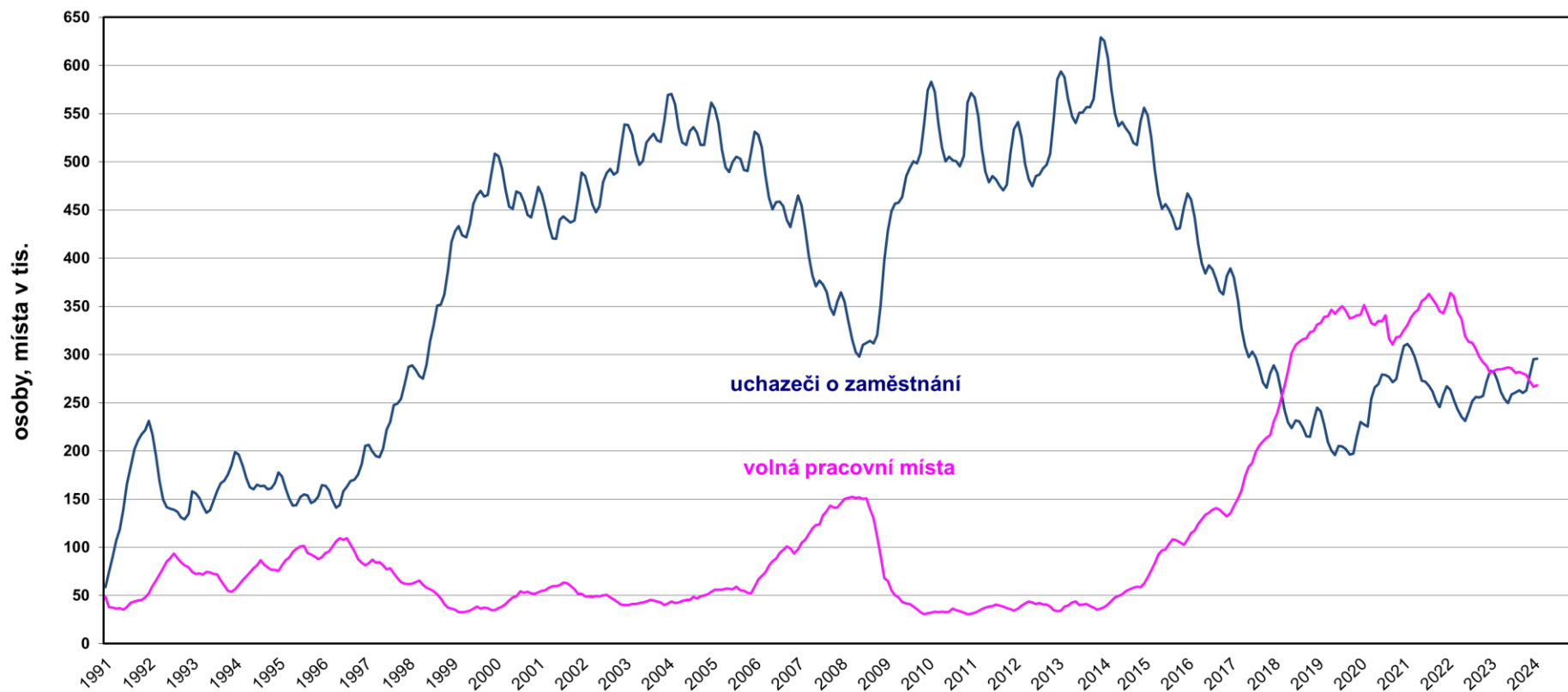
<https://fred.stlouisfed.org/series/GDPC1/>

CZ

<https://tradingeconomics.com/czech-republic/gdp-growth>

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst

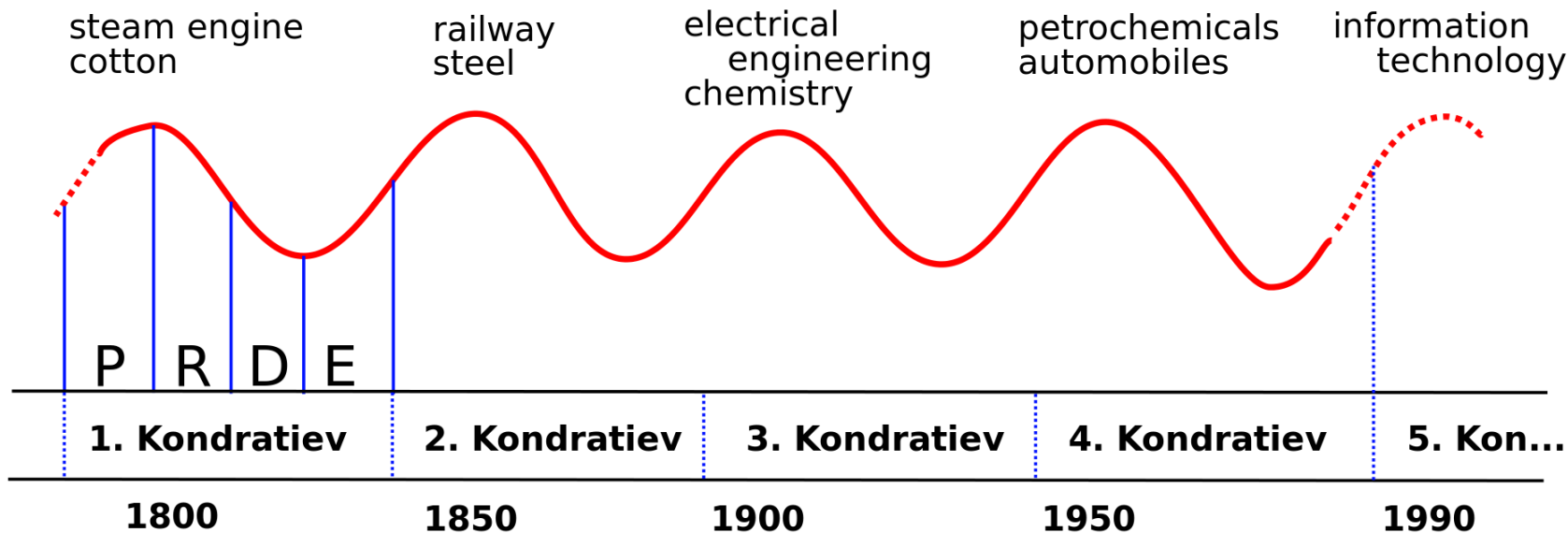
Monetární teorie cyklu:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika> ← měnová statistika

<https://fred.stlouisfed.org/series/WM1NS> ← to samé pro USD

+ rezervy bank <https://fred.stlouisfed.org/series/EXCSRESNS> ← investice? ↓ Inovace?

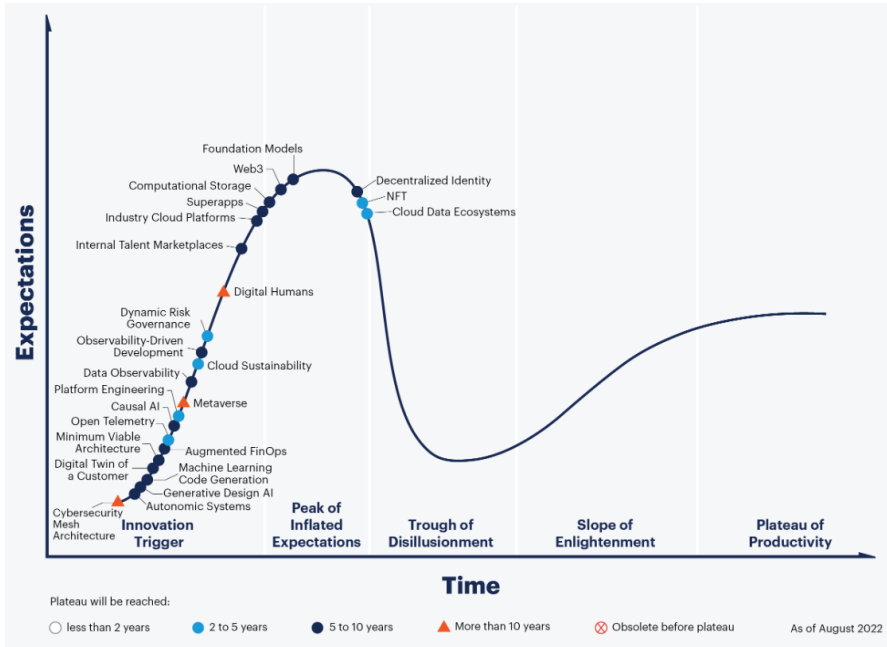
Technologický cyklus

P: prosperity
R: recession
D: depression
E: improvement

Zdroj: wikimedia commons

Hype cyklus

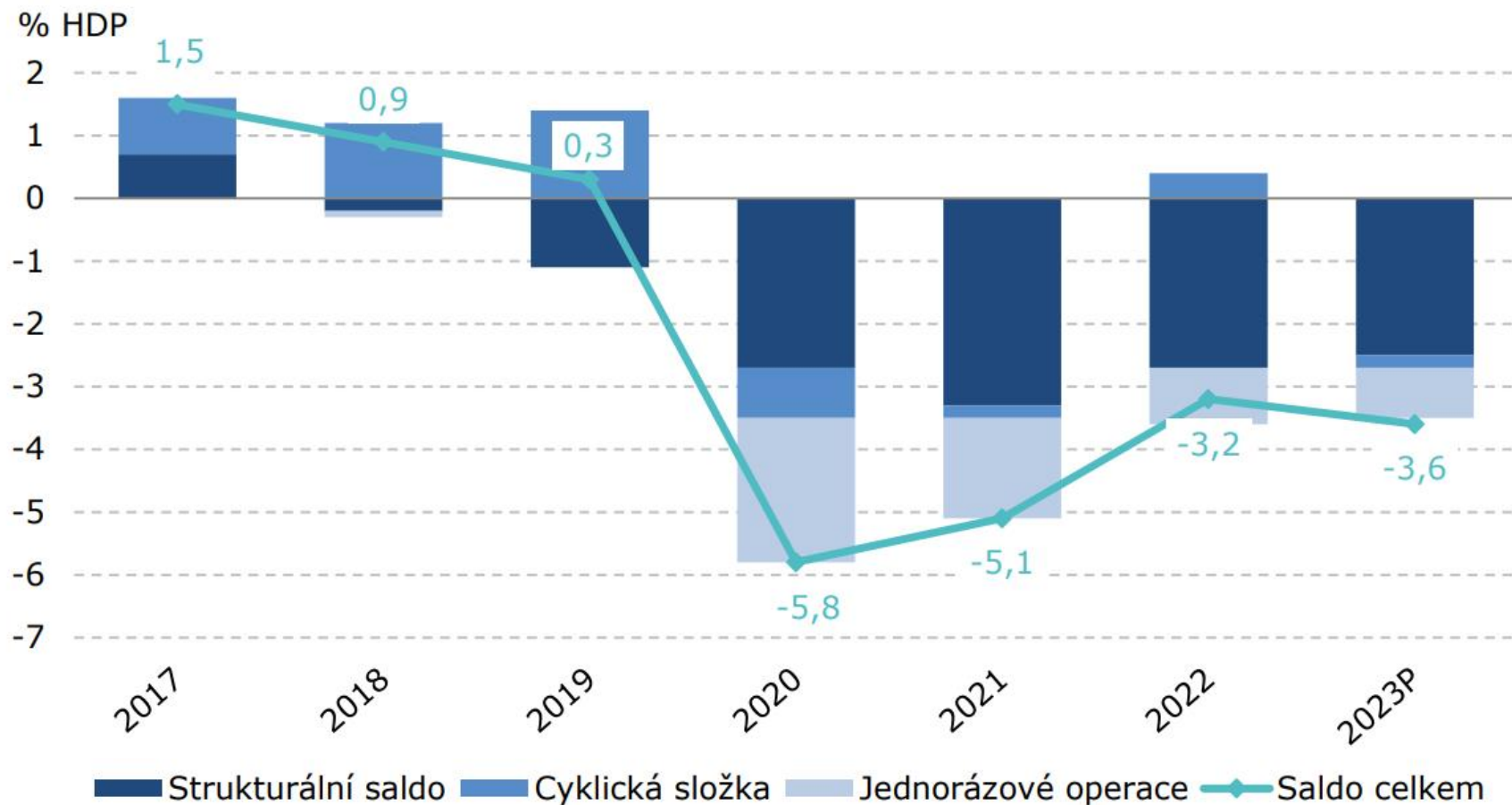
Hype Cycle for Artificial Intelligence, 2023

Otázky; fiskální politika

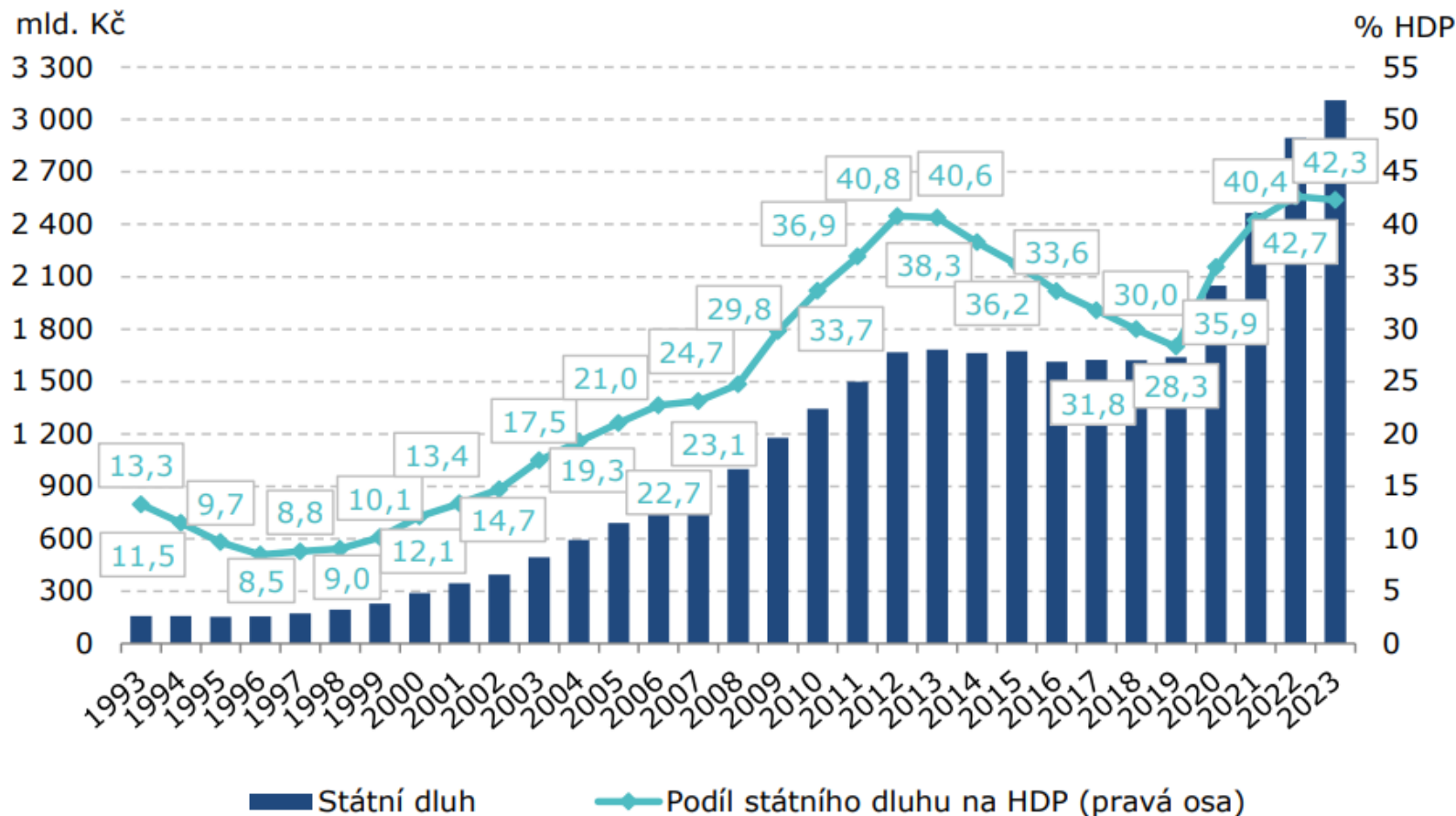
- Odkud má stát peníze?
- Jaké jsou průvodní jevy \uparrow státního dluhu?
- Stabilizační, alokační a redistribuční funkce FP nahlížena daty MinFin
- Může FP podpořit ekonomický růst? Jak?
- Jaká je vize [rozpočtové politiky](#) ČR?

Obrázek 1: Saldo sektoru vládních institucí České republiky

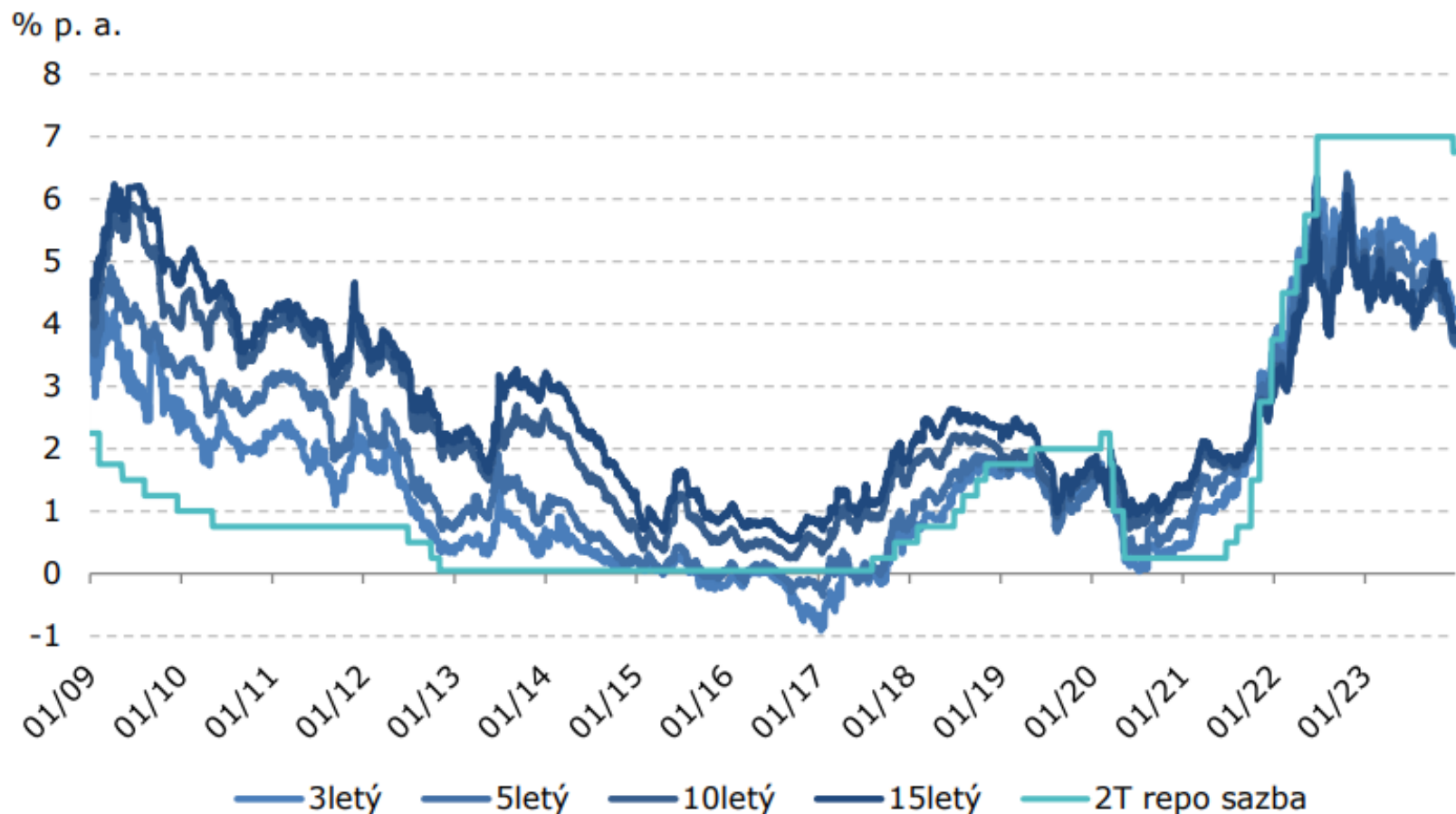
Poznámka: Zdrojem dat je Makroekonomická predikce České republiky – leden 2024.
Zdroj: MF

Obrázek 13: Vývoj státního dluhu České republiky

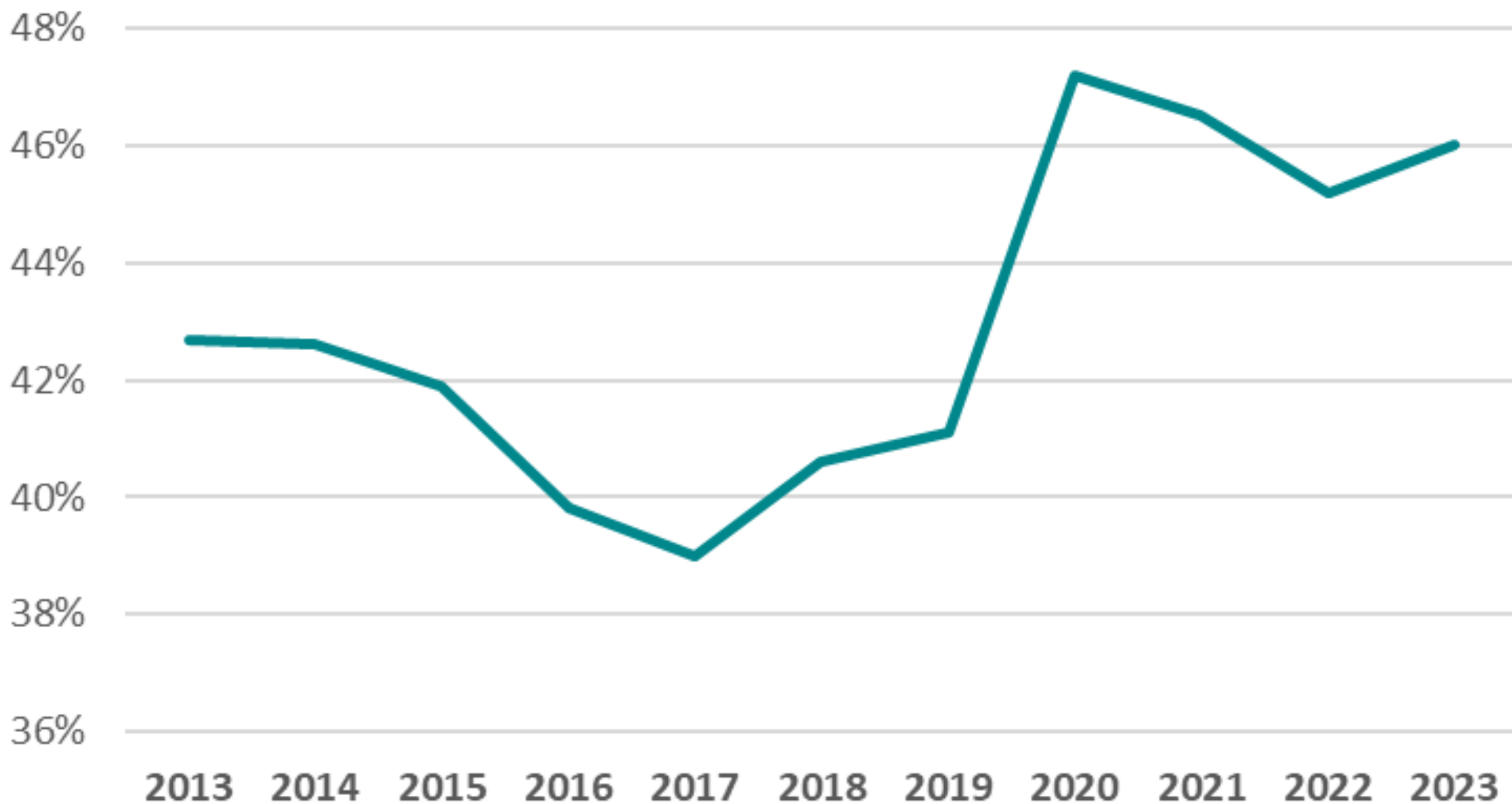
Poznámka: HDP v metodice ESA 2010. Zdrojem dat pro roky 1993 až 2022 je ČSÚ, pro rok 2023 Makroekonomická predikce České republiky - leden 2024. Zdroj: MF, ČSÚ

Obrázek 4: Vývoj výnosů státních dluhopisů a 2T repo sazby ČNB

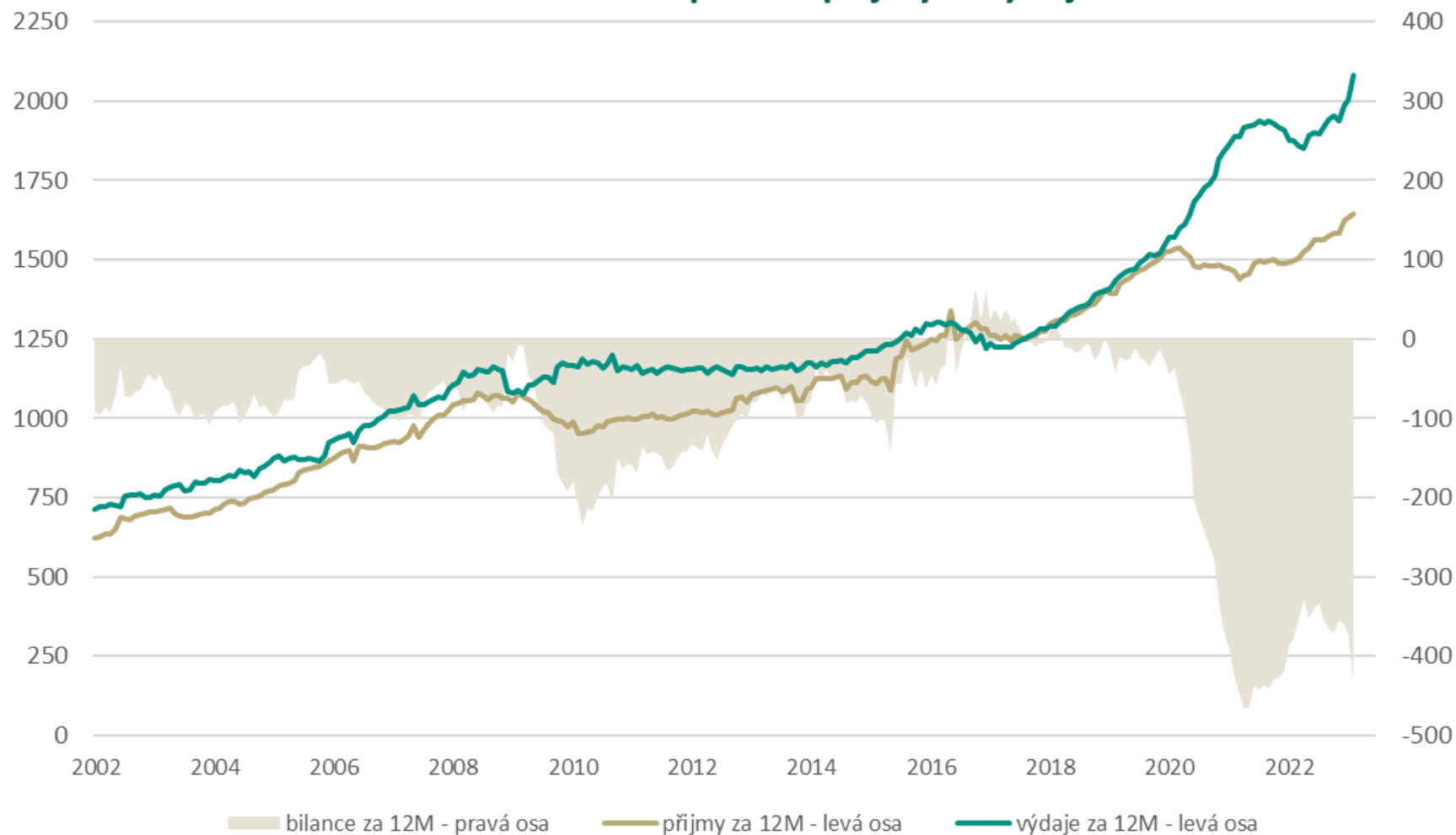

Zdroj: ČNB, Refinitiv

ČR - Celkové vládní výdaje k HDP

ČR - Státní rozpočet - příjmy a výdaje

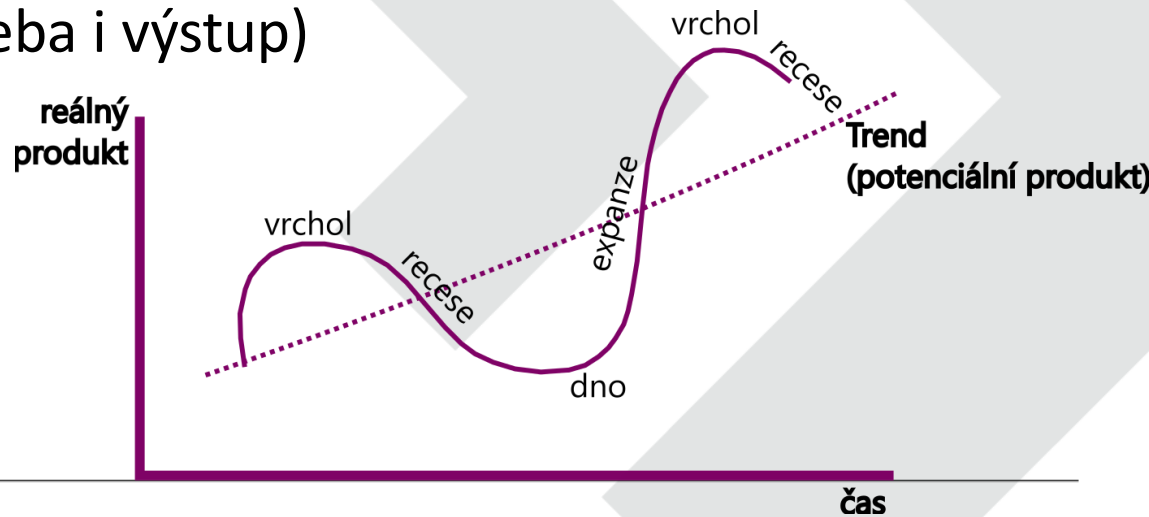

Deficitní rozpočtová kultura

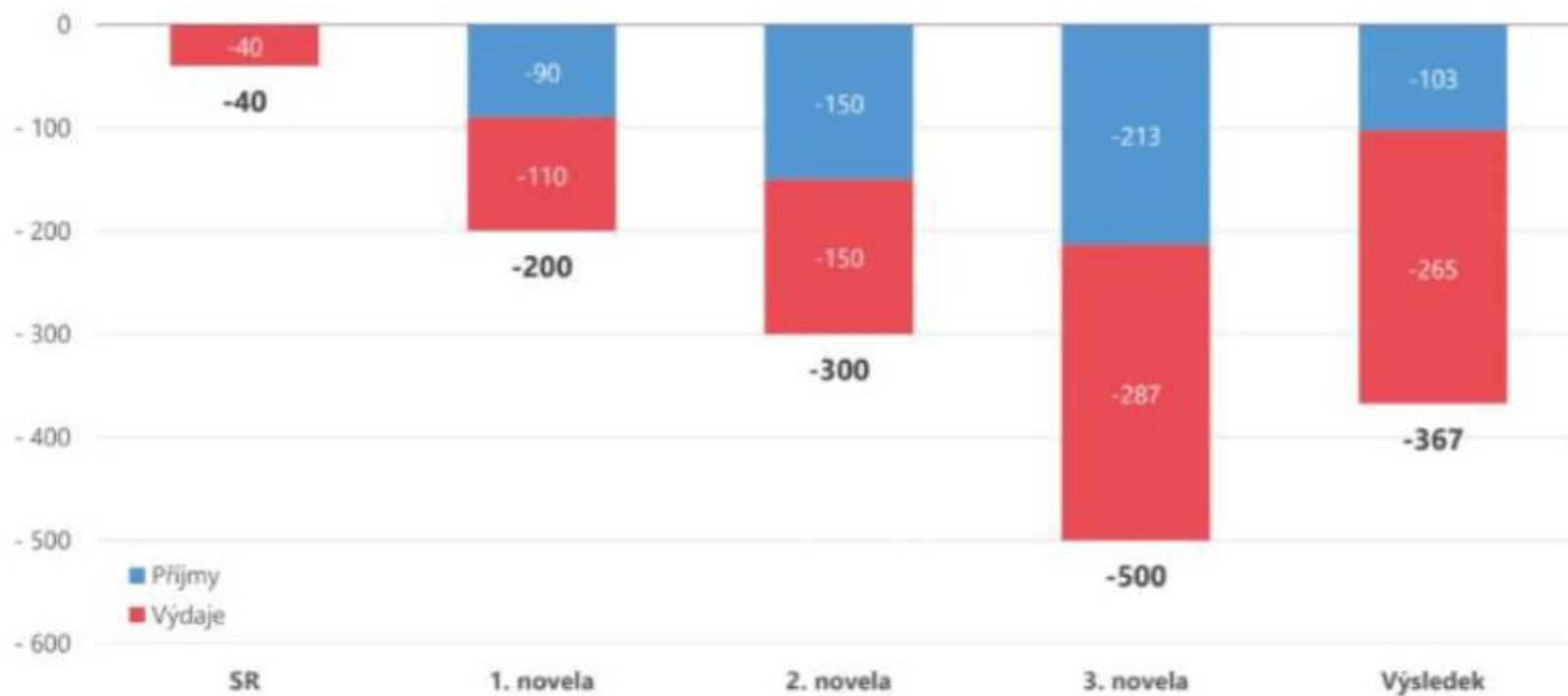
- Politická střídačka https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_presidents_of_the_United_States
 - Deficitní sklon veřejných rozpočtů: vlády mají ve zvyku utrácet více, než kolik činí jejich příjmy → štafeta hrazení se předává níže napříč generacemi
 - Institucionální příčiny (tvorba a schvalování SR)
 - Politické příčiny (odpovědnost)
 - Neschopnost voličů uvědomit si mezičasové důsledky
 - Politický cyklus, soutěž (krásky) o voliče, kupování hlasů, dobývání renty atp.
- „To contract new debts is not the way to pay old ones.“
(George Washington, 1799)

Veřejný sektor a ekonomický růst

- Dopady „dobrých časů“ na **příjmy** a **výdaje** veřejných financí
- Konjunktura ➔ nižší **výdaje** na sociální systém, vyšší výběr daní (viz přebytky systému penzijního pojištění před krizemi)
- 👁️ [Státní rozpočet](#) v kostce str. 16, 26
- Recese ➔ zvyšující se sociální **výdaje** (automatické stabilizátory, např. politika zaměstnanosti), pokles HDP ➔ nižší výběr daní (nižší spotřeba i výstup)
➔ nižší **příjmy**

Rozpočtované a skutečné saldo státního rozpočtu roku 2020 (v mld. Kč)

Zdroj: MF ČR

Fiskální politika

- Není nic zadarmo
- Žádné zdroje nemají anonymní původ
- Neexistují kouzelné skříňky a blesková (kouzelná) řešení
- Lze změřit, že někdo zvýšil svůj užitek na úkor někoho jiného, avšak nelze změřit zda se užitek zvýšil všem
- Eva Zamrazilová: „Jsme ekonomikou, která si nevydělá na své sociální cíle.“
- Veřejný rozpočet jako projekce/uplatnění/zhmotnění politických představ.
- Předvídatelnost, důvěryhodnost, transparentnost

Otázky

- Jaké jsou největší výzvy současné české FP?
- Rizika veřejného zadlužení.
- je rozdíl mezi soukromým a veřejným zadlužováním? Jaký?
- Chtěli-li bychom snížit deficit SR, snížíme tím agregátní poptávku?
- (Proč) může stát dlouhodobě hospodařit schodkově?
- Jak dostat penzijní systém do plusu? (aspoň 3 mož.)
- Existuje spojitost mezi zadlužováním státu a inflací?